

Uluslararası İlişkilerde Güvenlik Çalışmaları

Bahar 2021

VI. Savaşların ve Orduların Dönüşümü - I

Konvansiyonel ve Düzensiz Savaşlar, Terörizm

Konvansiyonel Savaşlar

- **Savaş, siyasal birimler arasında örgütlü şiddet kullanımıdır. (H. Bull)**
- Ul'de **devlet merkezli** ve **simetrik**.
- Önceden savaşlar paralı askerler, köleler, devşirmeler, milisler, soylular tarafından hanedanların **siyasi ve ekonomik çıkarları** için yapılırdı.
- **16. yy.**'dan itibaren Avrupa'da savaş, **modern (teritoryal) devletin tekeline** girmeye başlıyor

Savaş teknolojisi ve tekniğindeki gelişmeler -> top, kale, tüfekli piyadeler

Bu yeniliklerin maliyeti feodal lordların ve paralı asker tacirlerinin boyunu aşıyor -> Krallar (teritoryal devlet)

Sonuç -> Savaşın devletleşmesi ve şiddet kullanımının düzenli ve sürekli orduların tekeline girmesi

Konvansiyonel Savaşlar

- Savaşın devletleşmesiyle **ticaret ve şiddet piyasaları** birbirinden ayrıldı
- **18. yy.**'dan itibaren Avrupa'da **yurттаş ordular** yaygınlaşıyor (milliyetçilik + zorunlu askerlik).
- I. D.S.'na kadar savaşlar **sınırlı** ve **simetrik** nitelikte.

Konvansiyonel Savaşlar

- "Savaş, siyasetin başka araçlarla devamıdır." Carl von Clausewitz (1832), *Vom Kriege* (Savaş Üzerine)
- Clausewitz, savaşı rasyonel bir olgu olarak ele almıştır.
- 20. yy.'da **topyekûn savaş** kavramı literatüre girdi. (E. Ludendorff, 1935)
  - I. ve II. Dünya Savaşları
  - 5 boyut: kitlesel mobilizasyon, kitlesel üretim, kitlesel imha, amaç, kapsam
- II. Dünya Savaşı sonrasında nükleer silahlar ve iki kutuplu sistem:
  - Nükleer savaş x konvansiyonel savaş ayrımı, caydırıcılık, vekaleten savaşlar (*proxy wars*), BM sistemi

Düzensiz Savaşlar

Devletler ile devlet dışı silahlı gruplar arası silahlı çatışmalar: iç savaşlar (*civil wars*), düzensiz savaşlar/gayrinizami harp (*irregular warfare*), asimetrik savaşlar, gerilla/partizan savaşı, silahlı ayaklanma (*armed insurgency*)...

- gerilla -> küçük savaş (İsp.)
- Belli bir halk desteğine sahip silahlı bir grubun, düşman, işgalci veya sömürgeci-emperyalist, gayrimeşru kabul ettiği bir siyasal otoriteye/devlete karşı asimetrik yöntemlerle silahlı mücadeleye girişmesi
- Modern kökenleri sömürgecilik karşıtı mücadelelerde bulunur

Düzensiz Savaşlar

- Gerilla savaşında silahlı grupların amacı, düşmanın düzenli birliklerini fiziksel olarak **yıpratıp**, devlet için savaşın ekonomik ve siyasal **maliyetini** artırmak.
- Böylece devletin **dayanma gücü** kırılarak **geri çekilmeye** veya **boyun eğmeye** zorlanır.
- **Zaman** ve **mekanı** kendi lehlerine çevirecek taktikler izlenir.
- **Halk desteği** elzem, **dış destek** önemlidir.

Terörizm

- Pejoratif bir kavram -> Devletler genelde kendisine başkaldıran unsurları terörist olarak görme eğilimindedirler. Başkaldıran unsurlar da devlet teröründen yakınırırlar.
- Terörizm ile gerilla savaşı arasında taktiksel açıdan belli başlı farklar tespit etmek mümkündür.
- Terör -> aşırı korku hissiyatı (Fr.)
- Siyasal bir saikle gerçekleştirilen şiddet eyleminin **doğrudan fiziksel sonuçlarıyla değil de, dolaylı psikolojik etkileriyle** başarı elde etmeye çalışan bir silahlı mücadele biçimidir.
- Terör eylemler genelde **sembolik hedeflere** yönelir ve doğrudan fiziksel kurbanların çok ötesinde **geniş bir kitlede** korku, kaygı, savunmasızlık hissi yaratmaya çalışır.

Terörizm

Wardlaw'un tanımı (1982):

[Terrorism is] the use, or threat of use, of violence by an individual or a group, whether acting for or in opposition to established authority, when such an act is designed to create extreme anxiety and/or fear-inducing effects in a target group larger than the immediate victims with the purpose of coercing that group into accedeing to the political demands of the perpetrators.

Terörizm

- Terör eylemleriyle iki aktöre mesaj verilir:
  - 1- Saldırıya uğrayan devlet ve halkına
  - 2- Uğruna savaştıklarını iddia ettikleri kitlelere (ilgili üçüncü kişilere)
- Halk desteği elzem değildir. Eylemlerde genelde **düşman ülkenin sivil altyapısı** üs ve araç olarak kullanılır.
- Maliyeti, gerilla savaşına göre daha düşüktür. Medyanın rolü çok önemlidir.
- Pek çok durumda **terörizm ve gerilla savaşının iç içe geçtiğini** ve silahlı gruplar tarafından **birbirinin peşi sıra kullanıldığını** söylemek mümkün.
- 1970'lerden beri terörizm gerilla savaşıdan bağımsız olarak kendi başına bir siyasal/askerî strateji olarak da benimseniyor.

Terörizm

- Terörizm türleri (Ramsbotham, Woodhouse, Miall: 2016):
  - ✓ Ayaklanmacı (*insurgent*) terörizm
    - İdeolojik
      - Sosyal devrimci (RAF, FARC)
      - Sağcı/bekacı (neo-naziler, ırkçı gruplar)
      - Radikal dinci (GIA, Hizbullah)
    - Milliyetçi-ayrılıkçı (ETA, IRA, PKK, Tamil Kaplanları)
    - Ekonomik-hizipsel (RUF, LRA, Latin Amerika'daki uyuşturucu kartelleri)
  - ✓ Uluslararası terörizm (El-Kaide, IŞİD)
  - ✓ Devlet terörü